

โครงการธรรมาตรา ลุ่มน้ำลำปะทาว ครั้งที่ ๕ วันที่ ๑-๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๑

ความเป็นมา

สายน้ำลำปะทาวนี้มีต้นกำเนิดจากเทือกเขาภูแลนคา หากย้อนเวลากลับไปประมาณ ๕๐ ปีก่อน ผืนป่าบนเทือกเขาภูแลนคา จังหวัดชัยภูมิ ในอดีตเป็นผืนป่าที่อุดมสมบูรณ์ด้วยความหลากหลายทางพันธุกรรมทั้งพืชและสัตว์ เช่น ไม้มะค่า ไม้ชิงชัน ไม้พยุง ไม้ตะเคียนหิน กระชู่ กระติง หมูป่า ลิง เสือโคร่ง ช้างป่า นกชนิดต่างๆกว่า ๓๐๐ ชนิด สายน้ำลำปะทาวยังเป็นต้นกำเนิดน้ำตกตาดโตนอันเลื่องชื่อ ตลอดจนน้ำประปาที่ใช้ในตัวจังหวัดชัยภูมินั้นก็ได้มาจากน้ำในลำปะทาวเช่นกัน ป่าต้นน้ำลำปะทาวที่เป็นส่วนหนึ่งของนิเวศน์นี้ เป็นแหล่งอาหารของชุมชน เช่น เห็ด หน่อไม้ พืชผักพื้นบ้าน สมุนไพรชนิดต่างๆ อีกทั้งยังเป็นแหล่งทรัพยากรธรรมชาติที่ยังคงสภาพพื้นที่ค่อนข้างอุดมสมบูรณ์ยิ่ง

ในปัจจุบันสภาพบนเทือกเขาภูแลนคาและพื้นที่ลุ่มน้ำลำปะทาวได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างมากมาย ความอุดมสมบูรณ์อย่างที่เคยมีในอดีตเป็นเพียงคำกล่าวขาน ทรัพยากรธรรมชาติถูกทำลาย หลงเหลืออยู่เพียงน้อยนิด หากไม่รีบช่วยกันฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ ลำปะทาวในอนาคตจะมีสภาพเป็นอย่างไร จึงทำให้เกิดมีโครงการธรรมาตราขึ้น

หลักการและเหตุผล

ธรรมาตรา เพื่อฟื้นฟูชีวิตและธรรมชาติลุ่มน้ำลำปะทาวเริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๓ จากคำริของหลวงพ่อกำเขียน สุวนุ โณ พระผู้ใช้ชีวิตอย่างสอดคล้องกับธรรมชาติบนเทือกเขาภูแลนคากว่า ๔๐ ปี ท่านดำริว่า “แผ่นดินร้องไห้ แม่น้ำล้นป้วย อากาศเป็นพิษ เราขอเป็นตัวแทนของต้นไม้ สายน้ำ สัตว์ป่า และธรรมชาติ” พระอาจารย์ไพศาล วิสาโล พระนักปราชญ์ ผู้เป็นเจ้าของอวาสวัดป่าสุคะโต เป็นผู้อำนวยการให้ขบวนการธรรมาตราได้ดำเนินงานในรูปแบบของการออกเดินจาริกไปตามหมู่บ้านต่างๆบริเวณพื้นที่ลุ่มน้ำลำปะทาว จังหวัดชัยภูมิ เป็นช่วงเวลา ๘ วัน ๗ คืน โดยการร่วมกลุ่มของพระสงฆ์ ผู้ปฏิบัติธรรม ชาวบ้าน เยาวชน เด็กนักเรียน และกลุ่มคนที่สนใจ ก่อให้เกิดกิจกรรมดีๆ เพื่อเป็นพลังแห่งการร่วมมือและสร้างสรรค์ สิ่งดีๆเกิดขึ้นในสังคม

ดังนั้นในปี พ.ศ. ๒๕๕๑ จึงยังคงมีการจัดทำโครงการธรรมาตราเพื่อฟื้นฟูชีวิตและธรรมชาติ ลุ่มน้ำลำปะทาว (ครั้งที่ ๕) ภายใต้คำขวัญของปีนี้ว่า “สิ่งแวดล้อมดีได้ด้วยตัวเรา” เพื่อให้เกิดแรงกระตุ้นให้ผู้คนได้ตระหนักถึงศักยภาพของตนที่จะทำให้อสิ่งแวดล้อมดี โดยเริ่มต้นได้ง่าย หลายรูปแบบ จากตัวเราเอง สิ่งเหล่านี้จะนำไปสู่แนวทาง

ในการตื่นตัวสร้างสรรค์สิ่งแวดล้อมอย่างเปิดกว้างได้หลายวิธี ในชุมชนท้องถิ่น ชุมชนเมือง ควบคู่ไปกับการพัฒนา
ความรู้สึกรักใคร่จิตใจของผู้คน ร่วมกันสร้างสรรค์สังคมที่งดงามให้เกิดขึ้นได้จริง

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อนำธรรมะมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน เชื่อมการปฏิบัติธรรมผสมผสานเข้ากับการอนุรักษ์
สิ่งแวดล้อมและธรรมชาติ
๒. เพื่อเปิดโอกาสสร้างสรรค์กิจกรรมที่ดีที่จะเกิดในสังคม จากการสร้างสิ่งแวดล้อมให้ดีขึ้นได้ด้วยตัวเรา
๓. เพื่อรณรงค์เผยแพร่ข้อมูลสถานการณ์ด้านสิ่งแวดล้อม ธรรมชาติ สังคม และวิถีชีวิตของชุมชนลุ่มน้ำ
ลำปะทาว
๔. เพื่อให้เกิดการเรียนรู้วิถีชีวิต วัฒนธรรม และทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่นลุ่มน้ำลำปะทาว อันจะนำไปสู่
แนวทางในการพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป
๕. เพื่อให้เกิดการประสานความร่วมมือกับทุกภาคส่วน องค์กร หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการหาแนวทางการ
อนุรักษ์ฟื้นฟูสภาพแวดล้อมของพื้นที่ลุ่มน้ำลำปะทาว และการใช้ประโยชน์จากแหล่งทรัพยากรทาง
ธรรมชาติ ในเขตพื้นที่จังหวัดชัยภูมิต่อไปในอนาคต

พื้นที่และกลุ่มเป้าหมาย

พื้นที่เป้าหมาย ชุมชนในพื้นที่ลุ่มน้ำลำปะทาว

กลุ่มเป้าหมาย คนในจังหวัดชัยภูมิทุกคน และผู้ที่สนใจจากภายนอก

ระยะเวลา

ระหว่างวันที่ ๕ – ๑๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๑

เส้นทางและกำหนดการ

ระยะทางจากวัดป่ามหาวัน(ภูหลวง) บ้านตาครินทอง ตำบลธาตุทอง อำเภอภูเขียว ถึง ศาลากลางจังหวัดชัยภูมิ
อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ระยะทางโดยประมาณ ๑๕ กิโลเมตร

วันที่	จุดออกเดิน/ฉันเช้า	ถึงจุดพล	ระยะทาง (กม.)	จุดพักค้างคืน	ระยะทาง (กม.)	รวม (กม.)
๑ พ.ย. ๕๑	รวมพลคนเดินเท้าวัดป่า มหาวัน(ภูหลวง)-ศาลา กลางหมู่บ้านตาครินทอง	วัดบ้านท่าเว่นอก	๖	วัดบ้านกุดโง้ง	๖	๑๒
๒ พ.ย. ๕๑	จากวัดบ้านกุดโง้ง	วัดบ้านไทรทอง	๔	วัดบ้านลาดผักหนาม	๕	๕
๓ พ.ย. ๕๑	จากวัดบ้านลาดผักหนาม	วัดบ้านซำสีทอง	๕	วัดบ้านหัวเขื่อน	๕	๑๐
๔ พ.ย. ๕๑	จากวัดบ้านหัวเขื่อน	วัดบ้านท่าหินโงม	๕	วัดบ้านใหม่บัวงาม	๔	๕
๕ พ.ย. ๕๑	จากวัดบ้านใหม่บัวงาม	วัดบ้านห้วยหมากแดง	๓	วัดบ้านหินหนีบ	๘	๑๑
๖ พ.ย. ๕๑	จากวัดบ้านหินหนีบ	วัดบ้านตาโดน	๗	วัดบ้านนาไก่อ้เขา	๖	๑๓
๗ พ.ย. ๕๑	จากวัดบ้านนาไก่อ้เขา	วัดบ้านช่อระกา	๕	วัดชัยภูมิวนาราม	๗	๑๒
๘ พ.ย. ๕๑	จากวัดชัยภูมิวนาราม	ศาลากลางจังหวัด	๓			๓
๙ พ.ย. ๕๑						
รวมเวลา	๙ วัน ๘ คืน	รวมระยะทาง	๓๘		๔๑	๗๙

แผนงบประมาณการค่าใช้จ่าย

ส่วนการเดินธรรมยาตรา ค่าใช้จ่ายจากการบริจาค

ส่วนกิจกรรม “สิ่งแวดลอมดีได้ด้วยตัวเรา” ค่าใช้จ่ายจากองค์กรร่วมจัด

ผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้น

๑. ผู้ที่เข้าร่วมกิจกรรมได้ปฏิบัติธรรม สามารถนำธรรมะไปใช้ในชีวิตประจำวัน ได้พัฒนาจิตใจ ให้เกิดความรัก ความเอื้ออาทรต่อสรรพชีวิตรอบตัว และได้ใช้ชีวิตที่เรียบง่ายร่วมกัน
๒. ชุมชนในเขตพื้นที่ลุ่มน้ำลำปะทาวและบนเทือกเขาภูแลนคา จังหวัดชัยภูมิ ได้รับรู้ข้อมูลสถานการณ์ด้านสิ่งแวดล้อมของกลุ่มน้ำลำปะทาว พร้อมทั้งตระหนักและรับรู้ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ธรรมชาติ ชุมชนและตัวเองมากขึ้น

๓. ชาวบ้าน เด็กๆ และชุมชน สามารถคิด วิเคราะห์ ทิศทางในการดำเนินชีวิต ที่มีความสอดคล้องกลมกลืนกับธรรมชาติ เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสม
๔. กิจกรรมในหลายรูปแบบที่จัดให้มีขึ้น ทำให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ที่จะสร้างสิ่งแวดล้อมให้ดีขึ้น
๕. ได้ตระหนักถึงศักยภาพของคนที่จะทำให้สิ่งแวดล้อมดีได้ด้วยตัวเรา พร้อมทั้งได้ทำกิจกรรมที่ดี โดยเริ่มต้นจากตัวเอง เพื่อการมอบสิ่งที่ดีให้กับคน สังคม ธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมรอบตัว
๖. ได้เกิดการประสานความร่วมมือกับทุกภาคส่วน องค์กร หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการหาแนวทางการอนุรักษ์ฟื้นฟูสภาพแวดล้อมของพื้นที่ลุ่มน้ำลำปะทาว และการใช้ประโยชน์จากแหล่งทรัพยากรทางธรรมชาติ ในเขตพื้นที่จังหวัดชัยภูมิต่อไปในอนาคต

ขั้นตอนการดำเนินงาน

๑. การวางแผนและเตรียมการ

- การประชุมและวางแผนงานร่วมกับคณะทำงาน
- ประชุมชาวบ้านในหมู่บ้านพื้นที่เป้าหมาย

๒. การประชาสัมพันธ์

- จัดทำแผ่นพับ
- การเผยแพร่ข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต-สื่อวิทยุชุมชน
- ส่งหนังสือเอกสาร-จดหมาย
- จัดทำป้ายคัดเอาต์โครงการ

๓. จัดทำสื่อข้อมูล

- จัดทำสื่อนิทรรศการ เพื่อนำเสนอข้อมูล
- จัดผลิตสื่อ VCD

๔. การดำเนินงาน

- ขบวนธรรมยาตราเดินเท้าธรรงค์ ครั้งที่๕ ในระหว่างวันที่ ๑-๘ พฤศจิกายน พ.ศ.๒๕๕๑
- กิจกรรม “สิ่งแวดล้อมดีได้ด้วยตัวเรา” ระหว่างวันที่ ๗-๘ พฤศจิกายน พ.ศ.๒๕๕๑

๕. สรุปผลและการรายงานผลกิจกรรม

- การสัมภาษณ์และการจัดทำแบบสอบถาม
- จัดประชุมสรุปและประเมินผลการดำเนินงานร่วมกับคณะผู้ดำเนินงานโครงการ
- การจัดทำรายงานผลการดำเนินการ ให้กับผู้ร่วมสนับสนุนกิจกรรม

รายละเอียดการดำเนินงาน

๑. การเดินขบวนชมรมยาตรา

รูปแบบกิจกรรมต่อชาวบ้าน(ภายนอก) และคณะชมรมยาตรา(ภายใน)

- การเดินรณรงค์เพื่อชีวิตและชนชาติลุ่มน้ำลำปะทาว
- การทำบุญตักบาตร รับฟังธรรมเทศนาและร่วมกันทำวัตรสวดมนต์ ปฏิบัติธรรม ฟังสวด
- การนำเสนอสื่อวีดิทัศน์ “การพึ่งพาตนเองกับชนชาติ / วิถีพอเพียง”
- การจัดนิทรรศการนำเสนอข้อมูลและสถานการณ์ด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ
- การจัดเวทีชาวบ้านแลกเปลี่ยนแนวทางใช้ชีวิตชีวิตรองอย่างพอเพียง
- การออกหน่วยอาสาเคลื่อนที่เพื่อตรวจสอบเคมีสะสมในเม็ดเลือด ของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด
- การออกหน่วยอาสาเคลื่อนที่ตรวจสอบสุขภาพกายและตา ของโรงพยาบาลชัยภูมิ
- กิจกรรมสำรวจคุณภาพน้ำทางชีวภาพ โดยการประเมินจากสัตว์เล็กน้ำจืด
- กิจกรรมทำปุ๋ย น้ำหมักชีวภาพ

๒. กิจกรรม “สิ่งแวดล้อมดีได้ด้วยตัวเรา”

วันที่ ๗-๘ พฤศจิกายน พ.ศ.๒๕๕๑ ณ บริเวณลานด้านหน้าศาลากลางจังหวัดชัยภูมิ

รูปแบบกิจกรรม/เนื้อหา

- งานออกร้าน จัดจำหน่ายสินค้าที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
- สาธิต เพื่อการสาธิตกิจกรรมที่ดีของหน่วยงานองค์กรร่วมจัด เช่น สอนนวดแผนไทย ผ่าข้อมลีสรรพชาติ สาธิตการทำอาหารพื้นบ้านดั้งเดิม
- บริการประชาชน เช่นบริการตรวจโรค, ตา แผนปัจจุบัน ตรวจรักษาสุขภาพแบบพื้นบ้าน นวดแผนไทย บริการปรึกษาปัญหากฎหมาย
- งานนิทรรศการ เพื่อนำมาเป็นตัวอย่างสิ่งดี ๆ ที่มีอยู่ ชวนให้คิด ให้ทำเพื่อสิ่งแวดล้อมดีขึ้นได้ด้วยตัวเรา เช่น ความเรียง คำขวัญ นิทานพื้นบ้าน ศิลปะเพื่อสิ่งแวดล้อม งานวิจัยท้องถิ่น
- งานเวที เพื่อเป็นสื่อกลางของสาระบันเชิงที่สร้างสรรค์ในรูปแบบของการปาฐกถาธรรม การแสดงดนตรีเพื่อสิ่งแวดล้อม หนังสือสารคดี สื่อคุณธรรม การแสดงละคร และเวทีเสวนาแลกเปลี่ยน เพื่อนำไปสู่การสร้างสรรค์สิ่งดีงามขึ้นต่อสังคม
- การร่วมทำบุญตักบาตร
- การเข้าร่วมต้อนรับชมรมยาตราและร่วมเดินรณรงค์ในเขตเทศบาลเมืองชัยภูมิ

ที่ปรึกษาโครงการฯ

- ผู้ว่าราชการจังหวัดชัยภูมิ
- ดร.สรณรัชฎ์ กาญจนะวณิชย์ มุลนิธิโลกสีเขียว
- ดร.นฤมล แสงประดับ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ประธานโครงการฯ

หลวงพ่อกำเขียน สุวณฺโณ เจ้าอาวาสวัดภูเขาทอง บ้านท่ามะไฟหวาน อำเภอแก้งคร้อ จังหวัดชัยภูมิ

ประธานคณะกรรมการดำเนินงาน

พระไพศาล วิสาโล เจ้าอาวาสวัดป่าสุคะโต บ้านใหม่ไทยเจริญ อำเภอแก้งคร้อ จังหวัดชัยภูมิ

คณะกรรมการ

- พระสุทธศาสตร์ ปญญาปทีโป วัดป่าสุคะโต
- พระสันติพงษ์ เขมปญโญ วัดป่าสุคะโต
- พระครุฑจิต อภิญาโน วัดป่าสันติธรรม บ้านหินหนีบ ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ
- แม่ชีนันทนา พรหมมลมาศ วัดป่ามหาวัน บ้านตาครินทอง ตำบลธาตุทอง อำเภอภูเขียว จังหวัดชัยภูมิ
- นพ.ประสาธ เรื่องอุดมสุข มูลนิธิพิทักษ์ดวงตา(โรงพยาบาลชัยภูมิ)
- นพ.สัจจะ ตติยานุพันธ์วงศ์ โรงพยาบาลชัยภูมิ
- น.ส.วิภาวรรณ นาคแพน ผู้เชี่ยวชาญด้านสิ่งแวดล้อมศึกษา(อิสระ)
- นายวิชัย นาพั้ว ชมรมเด็กรักนก ตำบลท่ามะไฟหวาน อำเภอแก้งคร้อ จังหวัดชัยภูมิ
- นางสาวศรีนวน ชัยนคร ชมรมเด็กรักนก ตำบลท่ามะไฟหวาน อำเภอแก้งคร้อ จังหวัดชัยภูมิ
- คุณฉัตรชัย โรจน์เรืองไร ชุมชนวิถีไทย บ้านท่ามะไฟหวาน อำเภอแก้งคร้อ จังหวัดชัยภูมิ
- คุณจุฑาทศน์ อุปีษณย์ นักวิจัยอิสระ สำนักงานสนับสนุนกองทุนวิจัย (สกว.)
- อาจารย์วรวิทย์ ตันภิบาล ศูนย์สิ่งแวดล้อมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ(โรงเรียนสตรีชัยภูมิ)
- นายสนธิท แม้นมณี เจ้าหน้าที่สำนักงานเทศบาลตำบลแก้งคร้อ จังหวัดชัยภูมิ
- นายสุนทร ปัญญาพงษ์ ส่วนนโยบายและแผน มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ
- นายสมเจตน์ ไชยลาภ ชุมชน หิน ผา ไฟ น้ำ อำเภอแก้งคร้อ จังหวัดชัยภูมิ

- นางชนิกา นราพงษ์ เครื่องข่ายขบวนการตาสับประรด จังหวัดชัยภูมิ
- นายชนารักษ์ พันธุ์ประสิทธิ์ ชมรมธารน้ำใส จังหวัดชัยภูมิ
- อาจารย์สุภา มนูญศักดิ์ เครื่องข่ายเยาวชนรักสิ่งแวดล้อม จังหวัดขอนแก่น

ที่อยู่ติดต่อ/ศูนย์ประสานงานโครงการ

- วัดป่าสุคะโต
หมู่ ๘ ตำบลท่ามะไฟหวาน อำเภอแก้งคร้อ จังหวัดชัยภูมิ ๓๖๑๕๐ โทรศัพท์ ๐๘๗-๓๗๓๕๑๒๔
- ชมรมเต็กรักนก
เลขที่ ๘ หมู่ ๑๑ ตำบลท่ามะไฟหวาน อำเภอแก้งคร้อ จังหวัดชัยภูมิ ๓๖๑๕๐
โทรศัพท์ ๐๔๔-๑๑๒๕๗๕
Email: youngbirdsclub@yahoo.com
Email: csaney@yahoo.com

องค์กรร่วมจัด

- วัดป่าสุคะโต, วัดป่ามหาวัน
- ชุมชนวิถีไทย
- ชุมชน หิน ผา ไฟ น้ำ
- ชมรมเต็กรักนก
- ชมรมธารน้ำใส จังหวัดชัยภูมิ
- ศูนย์สิ่งแวดล้อมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ (โรงเรียนสตรีชัยภูมิ)
- มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ
- วิทยาลัยเกษตรกรรมและเทคโนโลยีชัยภูมิ
- โรงพยาบาลชัยภูมิ
- โรงพยาบาลอำเภอแก้งคร้อ
- สำนักงานพระพุทธศาสนา จังหวัดชัยภูมิ
- สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จังหวัดชัยภูมิ
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดชัยภูมิ เขต ๑
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดชัยภูมิ เขต ๒
- สำนักงานสาธารณสุข จังหวัดชัยภูมิ

- สำนักงานกรมพัฒนาที่ดิน จังหวัดชัยภูมิ
 - สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ ๑๐ ขอนแก่น
 - สำนักงานเทศบาลเมืองชัยภูมิ
 - สำนักงานเทศบาลตำบลแก้งคร้อ
 - องค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ
 - องค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่
 - สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย(สกว.) ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น
 - โรงเรียนรุ่งอรุณ
 - ร้านเลมอนฟาร์ม
 - มูลนิธิสถานแสงอรุณ
 - มูลนิธิโลกสีเขียว
 - มูลนิธิโกมลคีมทอง
 - เครือข่ายพุทธिका / เครือข่ายจิตอาสา
 - มูลนิธิสุขภาพไทย
 - ประชาสัมพันธ์ จังหวัดชัยภูมิ
-